

Received: 24 September 2025

Revised: 8 December 2025

Accepted: 14 December 2025

AN INTEGRATED MANAGEMENT MODEL FOR SUSTAINABLE RESERVOIR TOURISM IN UPPER NORTHERN THAILAND

Sumeth THIMA¹, Nittaya WONGYOS¹ and Phahol SAKKATAT²

1 Faculty of Management Science, Lampang Rajabhat University, Thailand; damsafety2@gmail.com (S. T.); nittaya.w@lpru.a.th (N. W.)

2 Faculty of Agricultural Production, Maejo University, Thailand; phahol@mju.ac.th

Handling Editor:

Associate Professor Dr.Chanchai BUNCHAPATTANASAKDA Stamford International University, Thailand

(This article belongs to Theme 1: Humanities & Social Sciences for Sustainability)

Reviewers:

1) Professor Dr.Kittisak WONGMAHESAK	North Bangkok University, Thailand
2) Associate Professor Dr.Charoenchai AGMAPISARN	NIDA, Thailand
3) Associate Professor Dr.Supaporn PRASONGTHAN	Kasetsart University, Thailand

Abstract

This research aimed to develop an integrated management model for sustainable reservoir tourism in Upper Northern Thailand, examining the roles of attraction image, information technology (IT), tourism innovation, and community participation. A mixed-methods approach was employed, involving surveys of 400 tourists and in-depth interviews with 15 key stakeholders. Findings revealed that the image of tourist attraction management had the most direct and significant influence on sustainable tourism goals, with community participation and IT also being highly important. Qualitative data emphasized the need for environmental preservation, the adoption of digital technology, and fostering community engagement. Based on these results, the study proposes the MCSP Model for sustainable reservoir tourism. This integrated model comprises four key components: Management Structure (for coordination), Collaborative Management (for shared governance), Sustainable Tourism Goals (as strategic aims), and Policy & Regulation (for guidance). The MCSP Model offers a comprehensive, actionable framework to promote resilient, community-led, and environmentally conscious reservoir tourism, thereby contributing to the region's long-term benefits.

Keywords: MCSP Model, Sustainable Tourism, Reservoir Tourism, Community Participation, Integrated Management

Citation Information: Thima, S., Wongyos, N., & Sakkatat, P. (2026). An Integrated Management Model for Sustainable Reservoir Tourism in Upper Northern Thailand. *Thai Interdisciplinary and Sustainability Review*, 15(1), Article 1. <https://doi.org/10.14456/tisr.2026.1>

รูปแบบการจัดการบูรณาการเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

สุเมธ ธิมา¹, นิตยา วงศ์ยศ¹ และ พหล ศักดิ์กะทัด²

1 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง; damsafety2@gmail.com (สุเมธ); nittaya.w@lpru.a.th (นิตยา)

2 มหาวิทยาลัยแม่โจ้; phahol@mju.ac.th

บรรณาธิการผู้รับผิดชอบบทความ:

รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย ปัญญาพัฒน์ศักดิ์ดา

มหาวิทยาลัยน่านาชาติแสตมฟอร์ด

(บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของหัวเรื่องที่ 1: มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อความยั่งยืน)

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้พิจารณาบทความ:

1) ศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ วงษ์หมื่นศักดิ์

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

2) รองศาสตราจารย์ ดร.เจริญชัย เอกมาไพศาล

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

3) รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ ประสงค์ทัน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการบูรณาการสำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย โดยศึกษาบทบาทของภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว เทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรม การท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชน การศึกษาใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว 400 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 15 คน ผลการวิจัยชี้ว่าภาพลักษณ์การจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลโดยตรงและมีนัยสำคัญที่สุดต่อเป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและเทคโนโลยีสารสนเทศก็มีความสำคัญสูงเช่นกัน ข้อมูลเชิงคุณภาพสนับสนุนความจำเป็นของการรักษาสีงแวดล้อม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน จากผลลัพธ์ดังกล่าว งานวิจัยได้เสนอ MCSP Model ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการบูรณาการเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก: Management Structure (การประสานงาน), Collaborative Management (การจัดการร่วม), Sustainable Tourism Goals (เป้าหมายความยั่งยืน), และ Policy & Regulation (นโยบายและกฎระเบียบ) โมเดลนี้เป็นกรอบการทำงานที่ครอบคลุมและปฏิบัติได้จริง เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเน้นชุมชนเป็นแกนนำและคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม นำไปสู่ประโยชน์ในระยะยาวของภูมิภาค

คำสำคัญ: MCSP โมเดล, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, การท่องเที่ยวอย่างเกื้อหนุน, การมีส่วนร่วมของชุมชน, การจัดการบูรณาการ

ข้อมูลการอ้างอิง: สุเมธ ธิมา, นิตยา วงศ์ยศ และ พหล ศักดิ์กะทัด. (2569). รูปแบบการจัดการบูรณาการเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. *สหวิทยาการและความยั่งยืนปริทัศน์ไทย*, 15(1), บทความที่ 1. <https://doi.org/10.14456/tisr.2026.1>

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสร้างรายได้หลักและคุณประโยชน์ให้ประเทศไทยมาอย่างยาวนาน โดยขับเคลื่อนกว่าหนึ่งในสามของมูลค่าการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา นักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่อยู่ในประเทศไทยปี 2566 สะสม 28.15 ล้านคน รายได้จากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ในปี พ.ศ.2566 มีค่าสูงถึง 223,972 ล้านบาท สูงกว่าปี พ.ศ.2565 ร้อยละ 31.79 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อประโยชน์มากมายแต่ก็ทำให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนในท้องถิ่นทั้งวิถีชีวิตและวัฒนธรรม รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งเกิดจากการแสวงหารายได้ของการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหาขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยว ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว (Charoensheep, 2017) อ่างเก็บน้ำของกรมชลประทาน เป็นอีกหนึ่งการทางท่องเที่ยวทางนิเวศน์ เป็นการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้สัมผัส เรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติ และองค์ประกอบธรรมชาติ สามารถพักผ่อนได้เลือกที่พักประเภทแพที่พักนักท่องเที่ยว หรือกางเต็นท์นอนตามจุดแหล่งท่องเที่ยวที่ได้จัดเตรียมไว้ การท่องเที่ยวบริเวณอ่างเก็บน้ำในประเทศไทยประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวบริเวณรอบเขื่อนประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมวิถีชีวิตของประชาชนท้องถิ่น ซึ่งการท่องเที่ยวทางธรรมชาติบริเวณรอบเขื่อนจะเด่นชัดกว่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กิจกรรมที่สามารถทำได้มาเที่ยวอ่างเก็บน้ำคือ การล่องแพ การพายเรือ ตกปลา บันจอร์ยานบนสันเขื่อน แคมป์ปิ้ง โดยที่อ่างเก็บน้ำในประเทศไทย เป็นสถานที่หลักที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว ซึ่งประโยชน์ของเขื่อนนอกจากการผลิตพลังงานไฟฟ้า การชลประทานเพื่อการเกษตร การบรรเทาอุทกภัย การประมง การคมนาคมแล้ว การท่องเที่ยวก็เป็นประโยชน์อีกอย่างของเขื่อนเนื่องจากความสวยงามสงบร่มรื่นของภายในบริเวณเขื่อนและอ่างเก็บน้ำที่เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวชมและพักผ่อนหย่อนใจเป็นจำนวนมากก่อให้เกิดการขยายตัวทางด้านธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจบริการในชุมชนพื้นที่บริเวณรอบเขื่อน (Wechtunyagul & Boonchue, 2021) โดยอ่างเก็บน้ำแต่ละแห่ง มีทัศนียภาพที่สวยงาม จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว การไม่ได้กำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ที่ชัดเจนด้านการท่องเที่ยวทำให้ขาดเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่รองรับงานพัฒนาการท่องเที่ยวโดยตรง ขาดความรู้เฉพาะด้านของบุคลากรขาดการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ขาดงบประมาณบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ขาดการควบคุมกำกับดูแลนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ ก่อให้มีปัญหาปัญหาเรื่องขยะและสิ่งปฏิกูลเกลื่อนกลาดอยู่ตามบริเวณสันเขื่อน ห้องน้ำที่ให้บริการสกปรกและทรุดโทรม การมั่วสุมดื่มสุราของกลุ่มเด็กวัยรุ่นกรมชลประทาน จึงต้องมีแผนป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และแผนติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม หนึ่งในนั้นคือ การปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยวบริเวณเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ ซึ่งจะมีส่วนสนับสนุน เพื่อนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

อย่างไรก็ตามแม้ว่าที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ได้พยายามแก้ไข้ปัญหาของการท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำมาโดยตลอด แต่ปัญหาการขาดเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่รองรับงานพัฒนาการท่องเที่ยวโดยตรง ขาดความรู้เฉพาะด้านของบุคลากร ขาดการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ขาดแนวทางการจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางด้านการท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำ ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการได้รับการจัดสรรงบประมาณบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ขาดการควบคุมกำกับดูแลนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการในวันหยุดราชการ หรือวันหยุดวันหยุดนักขัตฤกษ์ ก่อให้มีปัญหาปัญหาเรื่องขยะและสิ่งปฏิกูลเกลื่อนกลาดอยู่ตามบริเวณสันเขื่อน ห้องน้ำที่ให้บริการสกปรกและทรุดโทรม ไม่มีเจ้าหน้าที่เข้าไปทำความสะอาด และการมั่วสุมดื่มสุราของกลุ่มเด็กวัยรุ่น ไม่มีเจ้าหน้าที่เข้าไปกำกับดูแล สิ่งอำนวยความสะดวก ทำให้ปัญหาด้านการจัดการก็ยังคงอยู่ การวิจัยจึงสนใจทำการศึกษา เรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำในเขตภาคเหนือตอนบน สู่เป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมุ่งหวังประเด็นที่จะศึกษาว่า มีรูปแบบที่เหมาะสมอย่างไร และปัจจัยอะไรที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์การจัดการท่องเที่ยว นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ การมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของการท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยต่อไป

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

การทบทวนวรรณกรรม

ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว หมายถึงการรับรู้ ความเชื่อ และทัศนคติที่นักท่องเที่ยวมีต่อแหล่งท่องเที่ยว (Pike & Ryan, 2004) อย่างไรก็ตาม สำหรับการวิจัยเชิงการจัดการ จำเป็นต้องขยายความไปสู่ ภาพลักษณ์การจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นการรับรู้ที่เกิดจากการบริหารจัดการของหน่วยงาน องค์กร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่ว่าจะเป็นด้าน โครงสร้างพื้นฐาน การบริหารจัดการความปลอดภัย การจัดระบบบริการ หรือการสร้างกลไกความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น ในบริบทของ อ่างเก็บน้ำภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย การจัดการอย่างบูรณาการ ทั้งในด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ ความปลอดภัยของเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงการสร้าง ความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ (Keovilay, 2012)

นวัตกรรมในการท่องเที่ยวไม่ได้จำกัดอยู่ที่การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ๆ เท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงนวัตกรรมเชิงกระบวนการ นวัตกรรมเชิงการตลาด นวัตกรรมเชิงองค์กร และนวัตกรรมเชิงสังคม (Benjawan et al., 2018) ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวได้เริ่มเชื่อมโยงนวัตกรรมเข้ากับเป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Goals - STGs) โดยมองว่านวัตกรรมเป็น enabler หรือปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้การบรรลุ STGs เกิดขึ้นได้จริง (United Nations World Tourism Organization, 2017) การสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ที่ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม การพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น และการนำเทคโนโลยีสีเขียวเข้ามาใช้ในการจัดการ ล้วนเป็นตัวอย่างที่สะท้อนว่านวัตกรรมไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือทางธุรกิจ แต่เป็นปัจจัยเชิงโครงสร้างที่สัมพันธ์โดยตรงกับความยั่งยืนในมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและธรรมาภิบาล และบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology - IT) ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้เปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา (Maisook et al., 2025; Pathirana et al., 2025) จากเดิมที่ IT ถูกใช้เป็นเพียงเครื่องมือในการจองตั๋วและจัดการการเดินทาง เช่น ระบบ Computer Reservation Systems (CRS) และ Global Distribution Systems (GDS) ในช่วงทศวรรษ 1980-1990 มาสู่ยุคของ e-tourism และการตลาดออนไลน์ที่ทำให้การสื่อสารระหว่างผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และชุมชนมีความโปร่งใสและเข้าถึงได้มากขึ้น พัฒนาการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า IT ไม่ได้เป็นเพียงตัวช่วย ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แต่ได้กลายเป็น กลไกเชิงกลยุทธ์ ที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของชุมชนถูกยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นองค์ประกอบหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Chinsomboon, 2019; Thanam & Jansuri, 2025) งานของ Inskeep (1991) ถือเป็นรากฐานสำคัญที่เน้นว่าการมีส่วนร่วมไม่ใช่เพียงการเข้าร่วมเชิงสัญลักษณ์ แต่เป็นกระบวนการที่ชุมชนต้องมีอำนาจและสิทธิในการกำหนดทิศทางการจัดการทรัพยากร เขาอธิบายว่าการมีส่วนร่วมที่แท้จริงจะนำไปสู่ความรู้สึกเป็นเจ้าของและการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม ซึ่งเป็นรากฐานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT). อย่างไรก็ตาม แนวคิดนี้ยังคงเป็นกรอบเชิงทฤษฎีและไม่ได้เจาะลึกถึงกลไกเชิงโครงสร้างที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในเชิงปฏิบัติจริง

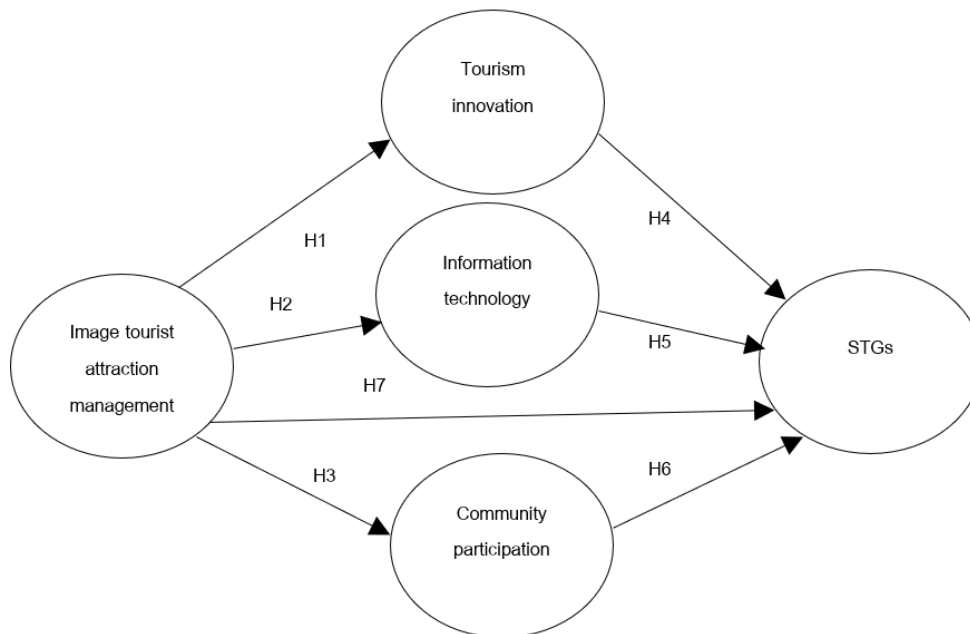

Figure 1 Research conceptual framework

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็น การวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เชิงปริมาณ คือ ประชาชนชาวไทยที่เคยท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำในเขตภาคเหนือตอนบนการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของ คอมเลย์และลี (Comrey & Lee, 1992) จำนวน 400 คน ส่วนเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบกึ่งโครงสร้าง คือ ผู้วิจัยใช้การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ดูแลอ่างเก็บน้ำ ผู้ประกอบธุรกิจ และนักวิชาการ จำนวน 15 คน เชิงปริมาณจะมีข้อคำถามตัดเข้า คือ ยินยอมเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในการวิจัยหรือไม่ หากไม่ยินยอมให้ยุติการตอบแบบสอบถาม ส่วนเชิงปริคุณภาพจะทำเป็นหนังสือ กรณียินยอมจะมีคำชี้แจงในเรื่อง โดยจะมีแบบฟอร์มการยินยอมเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครวิจัย มีคำชี้แจงในเรื่อง เคารพในการเก็บรักษาความลับของข้อมูลส่วนตัว และระบุว่าอาสาสมัครจะได้รับประโยชน์หรือไม่ ประโยชน์อะไร หรือประโยชน์อื่นๆ อาจเกิดความเสียหายอะไรต่อตัวอาสาสมัคร ผู้วิจัยจะเก็บรักษาความลับของอาสาสมัครโดยในแบบบันทึกข้อมูลจะไม่มี identifier ที่จะระบุถึงตัวอาสาสมัคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ มีลำดับขั้นตอน คือ การพัฒนามาตรวัด การทบทวนวรรณกรรม การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม การประมวลผลทางสถิติพรรณนาและตามโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) โดยแนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการนำเสนอข้อมูลในเชิงสถิติใช้การวิเคราะห์เชิงอนุมาน การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้การพรรณนาเปรียบเทียบกับ การวิจัยเชิงปริมาณอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนำผลที่ได้มาอภิปรายสรุปผลตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง นำแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพในการตรวจสอบแนวคิดและสนับสนุนทฤษฎีในการทำวิจัยและอภิปรายผลการศึกษา

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า ทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดและแนวทางในการพัฒนาแบบสอบถามลักษณะเป็นข้อคำถามที่ใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ (Likert, 1967) การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้คำถามกึ่งโครงสร้าง

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย นำแบบสอบถามที่ร่างไว้ไปตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เสนอให้นักวิชาการที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาและตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในการวิจัย ด้วยการตรวจสอบหาค่าความสอดคล้อง (item-objective congruency: IOC) หาค่าความเชื่อมั่น การทดสอบค่าความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขแล้วจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทำการวัดความเชื่อมั่นหรือความสอดคล้องภายในค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990) ด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ จำนวน 30 คน ทางสถิติในการหาค่าความเชื่อมั่นและใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า α ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณการวิเคราะห์ข้อมูล ออกแบบและสร้างแบบสอบถามออนไลน์ ผ่าน Google Form การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงอนุมาน ใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์หาเส้นทางความสัมพันธ์ตามตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structure Equation Model: SEM) การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึกแล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ระดับระดับความสำคัญ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างเก็บน้ำภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง 5 ด้าน ด้านเป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีระดับความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน อยู่ในระดับมาก และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก และด้านภาพลักษณ์จัดการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก และด้านนวัตกรรมจัดการท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของภาพลักษณ์การจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางตรงต่อเป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เท่ากับ 0.58 มีอิทธิพลทางอ้อม 0.18 และอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.76 การมีส่วนร่วมของชุมชนมีอิทธิพลทางตรงต่อเป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เท่ากับ 0.52 อิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.13 และอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.65 นวัตกรรมจัดการท่องเที่ยว มีอิทธิพลทางตรงต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เท่ากับ 0.51 อิทธิพลทางอ้อม 0.08 และอิทธิพลรวม เท่ากับ 0.59 ภาพลักษณ์การจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางตรงต่อนวัตกรรมจัดการท่องเที่ยวเท่ากับ 0.45 อิทธิพลทางอ้อมไม่มี และอิทธิพลรวม เท่ากับ 0.45 และลำดับสุดท้าย ภาพลักษณ์การจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน เท่ากับ 0.35 และอิทธิพลรวม เท่ากับ 0.35 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่าภาพรวมของค่าสถิติของอัตราส่วนของไคสแควร์ กับ Degree of Freedom (χ^2/df) เท่ากับ 2.3 ค่าสถิติทดสอบ p-Value เท่ากับ 0.076 ค่าสถิติของวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.958 ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.952 ความคลาดเคลื่อนของตัวแบบในรูปของรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.021 เมื่อนำค่าสถิติ ที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการพิจารณาที่กำหนดว่าค่าอัตราส่วนของไคสแควร์กับ Degree of Freedom (χ^2/df) ควรน้อยกว่า 3 (Kline, 1998) ค่าสถิติทดสอบ p-Value ต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติค่า GFI และค่า CFI ควรมีค่ามากกว่า 0.90 ขึ้นไป (Kline, 1998; Hu & Bentler, 1999) ค่าสถิติ RMSEA ควรมีค่าน้อยกว่า 0.07 (Hu & Bentler, 1999; Steiger, 2007) จึงทำให้ตัวแบบมาตรวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนซึ่งกันและกัน (Model fit) กับตัวแบบทางทฤษฎี ดังนั้น สรุปได้ว่าตัวแบบของมาตรวัดเป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับตัวแบบทางทฤษฎีที่กำหนดไว้ในระดับที่ยอมรับได้ ดังภาพที่ 2

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

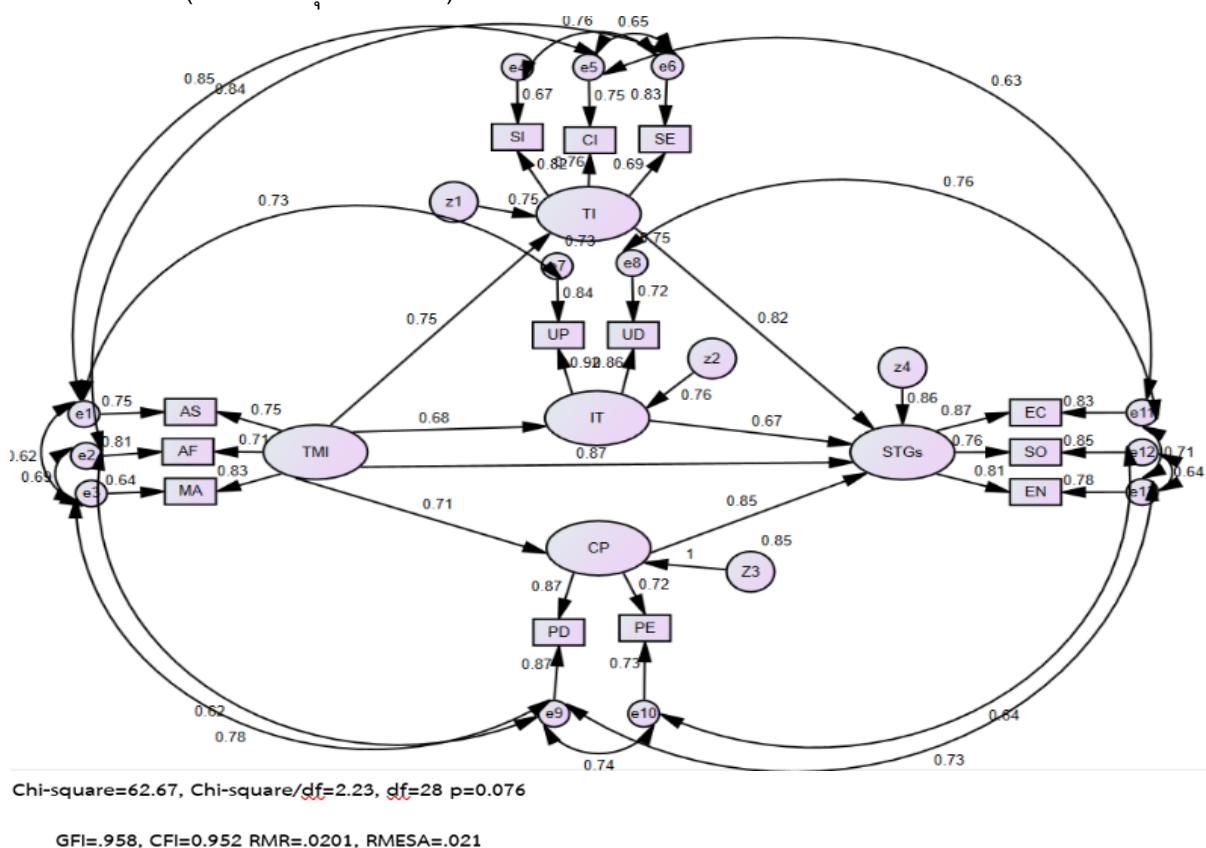

Figure 2 The consistency of the model's metrics.

การวิจัยครั้งนี้ จำแนกสมมติฐานได้ 7 ด้าน จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1-7 พบว่าทุกด้าน สนับสนุนสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

Table 1 Results of hypothesis testing

Research hypothesis	Coefficient	T-Value	Summary of results
H1: Tourism management image influences tourism innovation	0.75	5.355**	support
H2: The image of tourism management influences information technology.	0.68	5.114**	support
H3: The image of tourism management influences community participation.	0.71	5.225**	support
H4: Tourism innovation influences sustainable tourism goals	0.82	4.247**	support
H5: Information technology influences sustainable tourism goals	0.67	5.325**	support
H6: Community engagement influences sustainable tourism goals	0.85	4.194**	support
H7: The image of tourism management influences sustainable tourism goals.	0.87	6.152**	support

Note: * Indicates statistical significance at the 0.05 level (T-Value ≥ 1.96). ** Indicates statistical significance at the 0.01 level (T-Value ≥ 2.58).

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

ผลจากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ในการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) สรุปได้ว่า ด้านภาพลักษณ์การแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ควรรักษาความเป็นธรรมชาติและบรรยากาศสงบ (จุดขายหลัก) พร้อมพัฒนา ป้ายบอกทาง ข้อมูลกิจกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้เพียงพอ โดยไม่ทำลายทิวทัศน์และบรรยากาศที่เป็นจุดแข็ง ด้านนวัตกรรมการท่องเที่ยว ควรใช้ Online Booking, Cashless Payment, AR/VR และ Digital Marketing/Influencer เพื่อยกระดับคุณภาพบริการและสร้างภาพลักษณ์ทันสมัย ดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรพัฒนาเว็บไซต์/แอปท่องเที่ยว ที่มีข้อมูลครบถ้วน (การเดินทาง กิจกรรม ร้านอาหาร) พร้อม ระบบแจ้งเตือน Real-time เพื่ออำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวและเพิ่มความมั่นใจ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรให้ชุมชนเป็น แกนหลักของการจัดการ นอกจากนี้ยังพบข้อเสนอใหม่ในการอนุรักษ์และการสร้างกิจกรรม เช่น Local Food ของฝาก และ CSR ซึ่งจะสร้างความเข้มแข็ง ความภาคภูมิใจ และอัตลักษณ์ท้องถิ่น ด้านการตลาดและภาพลักษณ์ ควรออกแบบกิจกรรมให้เหมาะกับ กลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะ ใช้ Influencer/YouTuber โปรโมท และสร้าง Customer Loyalty ผ่านกิจกรรมซ้ำ/อีเวนต์ ด้านนโยบายและกฎหมาย ควรมี นโยบายและกฎหมายชัดเจน กำหนดขอบเขตการใช้พื้นที่อย่างยั่งยืนเพื่อการท่องเที่ยว และจัดทำ MOU ระหว่างหน่วยงาน (ชลประทาน-ททท.-อุทยาน-จังหวัด) เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อน และด้านการจัดการร่วม ควรเน้น การประสานงานหลายหน่วยงาน (Multi-stakeholder Coordination) เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพ ตัวแปรที่น่าสนใจคือ ระดับความร่วมมือและประสิทธิภาพการประสานงาน และควรพัฒนากลไก Collaborative Management โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมตัดสินใจและมีความเป็นเจ้าของร่วม เพื่อสร้างความยั่งยืนระยะยาว

สรุปและอภิปรายผล

ระดับความสำคัญการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยสู่เป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทั้ง 5 ด้าน พบว่า ด้านเป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีระดับความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านภาพลักษณ์จัดการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก และด้านนวัตกรรมการท่องเที่ยว การให้เป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมากที่สุดอาจเป็นเพราะทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานรัฐ เอกชน ชุมชน และนักท่องเที่ยว ต่างให้ความสำคัญกับความยั่งยืน เป็นอันดับแรกเนื่องจากอย่างยั่งยืนเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่เปราะบางและมีบทบาทเชื่อมโยงทั้งการใช้น้ำ การเกษตร การประมง และการท่องเที่ยว สอดคล้องกับ United Nations World Tourism Organization (2017) ที่ระบุว่าความยั่งยืน เป็นแกนหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติที่เปราะบาง

ผลการวิจัยตามสมมติฐานพบว่าทุกด้าน ประกอบการด้วย ภาพลักษณ์จัดการท่องเที่ยว นวัตกรรมท่องเที่ยว เทคโนโลยีสารสนเทศ การมีส่วนร่วมของชุมชน มีอิทธิพลต่อเป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สนับสนุนสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสนับสนุนกับผลการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับสอดคล้องกับงานวิจัยของ Echtner & Ritchie (2003) ซึ่งว่าภาพลักษณ์ปลายทางส่งผลโดยตรงต่อความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว ซึ่งเมื่อขยายแนวคิดสู่ภาพลักษณ์จัดการพบว่า ความน่าเชื่อถือและธรรมาภิบาลการบริหารจัดการสามารถเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการเปิดรับและสนับสนุนนวัตกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ และภาพลักษณ์ปลายทางมีผลโดยตรงต่อการรับรู้และทัศนคติของนักท่องเที่ยว ซึ่งเมื่อขยายแนวคิดนี้สู่ภาพลักษณ์จัดการพบว่า ความน่าเชื่อถือของการบริหารจัดการเป็นฐานสำคัญของการใช้เครื่องมือดิจิทัลและ IT เพื่อยกระดับคุณภาพบริการและการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับโครงสร้างการจัดการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทจริง

ผลการวิจัยรูปแบบการจัดการอย่างยั่งยืนภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ขึ้นอยู่กับภาพลักษณ์จัดการมีอิทธิพลต่อเป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากที่สุด การมีส่วนร่วมของชุมชน นวัตกรรมท่องเที่ยว เทคโนโลยีสารสนเทศ มีอิทธิพลต่อเป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป้าหมายการพัฒนาด้านการ

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

ท่องเที่ยวอย่างเก็บน้ำของกรมชลประทาน ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย เพื่อให้สามารถปรับตัวทันต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง ด้วยการประยุกต์ใช้ ภาพลักษณ์ปลายทาง การรับรู้คุณค่า เทคโนโลยีสารสนเทศ การมีส่วนร่วมของชุมชน สู่ความต่อเนื่องและพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สามารถสร้างพลังการพึ่งตนเอง และช่วยเหลือกันของชุมชน ให้มีความสามารถในการบริหารจัดการตามแนว ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง สามารถพัฒนา ต่อยอดการพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ Junsuthonpoj et al. (2025) ได้วิจัยเรื่อง เกาะหมากแบบจำลองการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืน ศักยภาพและปัจจัยความสำเร็จ พบว่า ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการความรู้ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคาร์บอนต่ำ การยกระดับประสบการณ์การท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบการบูรณาการความรู้ทางวิชาการ และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน งานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนในพื้นที่อื่นๆ และเป็นกรณีศึกษาที่สำคัญสำหรับการวางแผนด้านการท่องเที่ยวระดับภูมิภาคและประเทศ และสอดคล้องกับ Phongchiewboon et al. (2012) พบว่า กิจกรรมการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนมีความเกี่ยวข้องกับความคิดริเริ่มในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การฟื้นฟูป่าประจำปี การสร้างแนวกั้นไฟ การจัดการทรัพยากรน้ำ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนอุทยานแห่งชาติภาคเหนือของประเทศไทย นอกจากนี้ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนยังเป็นเส้นทางสู่เศรษฐกิจและการท่องเที่ยวระดับชาติซึ่งจะส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พบว่าผลการวิจัยดังกล่าวเป็นองค์ความรู้ใหม่สามารถนำไปพิจารณาเป็นรูปแบบการ ทำให้ทฤษฎีที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาและข้อมูลสารสนเทศ คือ รูปแบบที่เหมาะสมมีกระบวนการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างเก็บน้ำ “MCSP Model” เพื่อเป้าหมายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยรูปแบบ ได้แก่ M = Management Structure คือการประสานงานหลายหน่วยงาน เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพ C = Collaborative Management คือ การจัดการร่วม ด้วยการพัฒนากลไกโดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมตัดสินใจและมีความเป็นเจ้าของร่วมเพื่อสร้างความยั่งยืนระยะยาว มีการจัดการแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐ เอกชน-ชุมชน S = STGs คือ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้มีความสมดุลและสร้างประโยชน์ในทุกมิติ P = Policy & Regulation คือ นโยบายและกฎหมายชัดเจน กำหนดขอบเขตการใช้พื้นที่อย่างเก็บน้ำเพื่อการท่องเที่ยวจัดทำ MOU ระหว่างหน่วยงาน (ชลประทาน-ททท.-อุทยาน-จังหวัด) เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อน ด้วยการจัดการอย่างเก็บน้ำ ยังขาดกฎหมายและข้อบังคับท้องถิ่นที่ชัดเจน

องค์ความรู้ใหม่ของงานวิจัยนี้ สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างเก็บน้ำภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น ต้องมีพัฒนาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจแรกและบอกต่อ มีการนำความรู้ด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาพัฒนาต่อยอดจากฐานเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าที่สุด มีการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและรักษาสีเขียวโดยเน้นการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ คำนึงถึงนวัตกรรมการท่องเที่ยว เทคโนโลยีสารสนเทศ ภูมิปัญญาภายในท้องถิ่น การส่งเสริมสนับสนุนให้ธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวให้สามารถช่วยเหลือและพึ่งพาตนเองได้

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

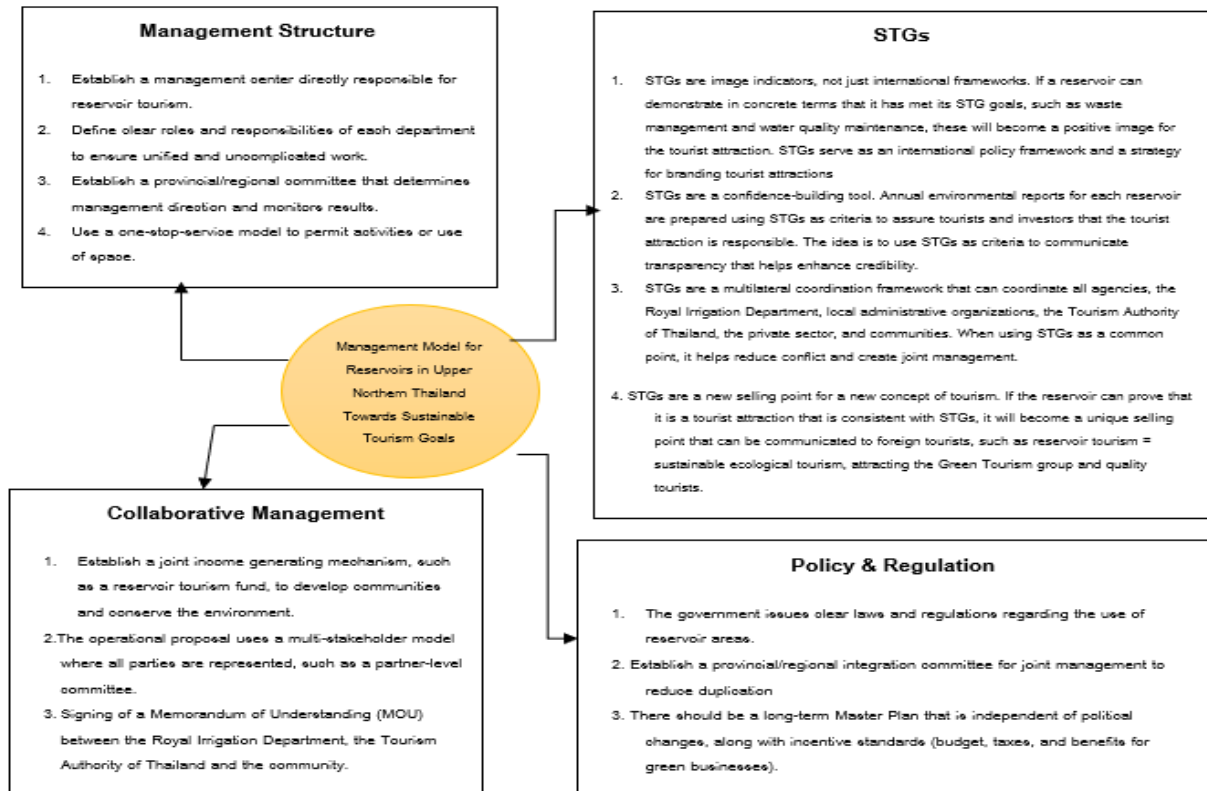

Figure 3 Management Model for Reservoirs in Upper Northern Thailand Towards Sustainable Tourism, New model "MCSP Model"

ด้วยเหตุดังนี้ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้เกี่ยวข้องสามารถกับการท่องเที่ยวอย่างเก็บน้ำ จึงสามารถนำผลลัพธ์ของงานวิจัยไปใช้ในการสร้างกลยุทธ์เพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการพัฒนารูปแบบในการทำการตลาดที่หลากหลาย สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งต้องมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องทั้งกระบวนการบริหารจัดการ และสร้างผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวใหม่ๆ จึงจะทำให้เกิดความอยู่รอดและมีความยั่งยืนต่อการท่องเที่ยว แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอยู่เนื่องตลอดระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ควรส่งเสริมมีการเพื่อไปปรับใช้ร่วมกันทั้งในการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาต่อไป

ในเชิงนโยบาย สามารถนำผลวิจัยไปในการส่งเสริม จัดตั้ง กลไกหารายได้ร่วม เช่น กองทุนท่องเที่ยวอย่างเก็บน้ำ เพื่อนำไปพัฒนาชุมชนและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และข้อเสนอการใช้รูปแบบ Multi-stakeholder platform ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เช่น คณะกรรมการร่วมภาคีสนับสนุน ควรการทำงานที่ใกล้ชิดระหว่างกรมชลประทาน, การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และชุมชน เป็นต้น

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างเก็บน้ำเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และควรศึกษาในพื้นที่อื่นๆ และควรทำการศึกษาวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างเก็บน้ำมุ่งประเด็นด้านการตลาด การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนด้วย

References

- Benjawan, K., Thoongsuwan, A., & Pavapanunkul, S. (2018). Innovation Management Model for a World Heritage City Museum on a Historical Park for Creative Tourism in the Lower Part of Northern Thailand. *PSAKU International Journal of Interdisciplinary Research*, 7(1), 110-120.

- Charoensheep, J. (2017). The Participation in the Management of Sustainable Tourism: A Case Study of Tham Rong Sub-District Ban Lat District Phetchaburi Province. *Journal of Information Technology and Innovation*, 16(2), 85-97.
- Chinsomboon, M. (2019). Community Participation in Developing Tourism Attractions in Watthana Nakhon, Sa Kaeo, Thailand. *PSAKU International Journal of Interdisciplinary Research*, 8(Special Issue), 49-56.
- Comrey, A., & Lee, H. (1992). *A First Course in Factor Analysis* (2nd ed.). New York: Psychology Press.
- Cronbach, L. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). London: UCL Press.
- Echtner, C., & Ritchie, J. (2003). The Meaning and Measurement of Destination Image. *The Journal of Tourism Studies*, 14(1), 37-48.
- Hu, L., & Bentler, P. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6(1), 1-55.
- Inskip, E. (1991). *Tourism planning: An integrated and sustainable development approach*. New Jersey: Wiley.
- Junsuthonpoj, S., Wongmontha, S., & Techakana, J. (2025). Koh Mak: A Sustainable Ecotourism Model – Potential and Success Factors. *Thai Interdisciplinary and Sustainability Review*, 14(1), Article 28.
- Keovilay, T. (2012). *Tourism and development in rural communities: A case study of Luang Namtha Province, Lao PDR*. Master of Tourism Management Thesis, Lincoln University.
- Kline, R. (1998). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. New York: The Guilford Press.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing an Attitude Scale. In M. Fishbein (ed.). *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90-95). New Jersey: Wiley.
- Maisook, K., Khumtabut, O., Rattanasirivilai, S., & Lacap, J. (2026). Resilience Through Disruption: The Socio-Economic Evolution and Digital Transformation of Global Sports Tourism (2001-2025). *Thai Arts and Culture Review*, 1(2), Article 3.
- Pathirana, M., Silva, M., & Warnakula, U. (2025). Digital Wellness Tourism: Enhancing Well-Being on the Sunshine Coast Through Technology-Nature Integration. *Thai Science, Technology and Health Review*, 1(2), Article 1.
- Phongchiewboon, A., Holland, J., & Farrelly, T. (2012). Socio-Ecological Perspectives on Sustainable Livelihood and Environmental Management: A Multiple Case Study in Northern Thailand's National Park. *PSAKU International Journal of Interdisciplinary Research*, 1(1), 70-81.
- Pike, S., & Ryan, C. (2004). Destination Positioning Analysis through a Comparison of Cognitive, Affective, and Conative Perceptions. *Journal of Travel Research*, 42(4), 333-342.
- Steiger, J. (2007). Understanding the limitations of global fit assessment in structural equation modeling. *Personality and Individual Differences*, 42(5), 893-898.
- Thanam, R., & Jansuri, A. (2025). Community-Driven Rural Tourism: A Model for Sustainable Development in Umphang, Thailand. *Asian Interdisciplinary and Sustainability Review*, 14(2), Article 9.
- United Nations World Tourism Organization. (2017). *Second global report on gastronomy tourism*. Retrieved from www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284418701.
- Wechtunyagul, P., & Boonchue, T. (2021). Guidelines to Developing Tourism Management Surrounding Dams in Thailand. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 13(2), 1-32.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors, and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or that its manufacturer may claim, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2026 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).